

โครงการจัดการศึกษาที่สร้างสุขภาวะในโรงเรียน ดำเนินการโดยมูลนิธิสถาบันวิจัยระบบการศึกษา มี รศ. ดร. ประวิทย์ เอศวรรณ เป็นหัวหน้าโครงการ สนับสนุนการเงินโดย สสส.ดำเนินการมาปีเศษๆมีข้อค้นพบ ที่น่าชื่นใจ และใจชื้นหลายอย่าง

เราไปเยี่ยมโรงเรียนในเขต สพป. ศรีสะเกษ เขต ๔ มี อ. มานิต สิทธิธร เป็นศึกษานิเทศและผู้จัดการ การเปลี่ยนแปลง หรือประสานงานโครงการ

เมื่อลงจากเครื่องบินที่จังหวัดอุบลราชธานี คำวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๗ ดร. ประวิทย์ และ อ. มานิต ก็พาเราไปกินอาหารเย็น ที่ร้านอินโดจีน ร้านอาหารเวียดนามเจ้าดั้งเดิม ที่เปิดดำเนินการมากกว่า ๓๐ ปีและมีนักร้องเพลงไทยยุคสงครามเวียดนามที่เสียงดีมาก

แต่ที่น่าสนใจยิ่งสำหรับผมคือ ทั้งสองท่านยืนยันว่า การเปลี่ยนรูปแบบการเรียนรู้ในโรงเรียนให้เป็น Active Learning นั้น ทำได้ หากผู้อำนวยการโรงเรียนลุกขึ้นมาเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงโดยได้รับการฝึก ให้เข้าใจเป้าหมายที่แท้จริงของการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ ๒๑และมีเป้าหมายเป็นรูปธรรมกว้างๆแล้วปล่อยให้ แต่ละโรงเรียนใช้ความริเริ่มสร้างสรรค์ดำเนินการในรายละเอียดด้วยตนเองและมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่าง โรงเรียนรวมทั้งแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันภายในโรงเรียน ที่เรียกว่า PLCโดยที่นี้มีการประชุม PLC กันทุกๆ สัปดาห์ ใช้เวลาประมาณ ๑ ๑/๒ - ๒ ชั่วโมง

เคล็ดลับความสำเร็จคือ (๑) ผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นผู้นำพาทำและร่วมดำเนินการ(๒) มีเป้าหมาย ที่ชัดเจน(๓) มีแนวทางดำเนินการกว้างๆ ให้ (๔) ให้อิสระในการคิดรายละเอียดของวิธีการเอง(๕) มีทีมติดตาม และ coaching

เมื่อเดินทางไปถึงอำเภอกันทรลักษณ์ จ. ศรีสะเกษและเข้าพักที่วังชมภูรีสอร์ท เวลาสองทุ่มเศษอ. มานิตก็ยื่นเอกสารให้ผมปึกหนึ่ง เพื่อแนะนำให้ทราบกิจการของเขตพื้นที่และโรงเรียนในโครงการ ผมนอนอ่านที่เรือนพักชื่อลำพูน ข้างห้วยชะยุ้ง

เอกสาร คลินิกวิชาการ ของกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สพป. ศรีสะเกษ เขต ๔ น่าสนใจมากเป็นเอกสารแผ่นเดียว ๒ หน้าผมได้รับมา ๗ ฉบับเริ่มตั้งแต่ฉบับวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๗ซึ่งระบุว่า ปีที่ ๑๐ฉบับที่ ๖เอกสารลำดับที่ ๑๑/๒๕๕๗ไปจนถึง ฉบับ ปีที่ ๑๐ฉบับที่ ๑๒วันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๗เอกสารลำดับที่ ๒๘/๒๕๕๗แสดงว่า อ. มานิต ขยันขันแข็งในการสื่อสาร กิจการวิชาการ ในเขตพื้นที่อย่างมาก เดิมผมคิดว่าท่านมีทีมงานทำแต่ท่านบอกผมว่า ท่านต้องทำเองทั้งหมดและสมัยก่อนต้องออกเงินซื้อกระดาษเอง

ทำดียอมได้ที่ท่านได้รับการยอมรับนับถือไปทั่ววงการการศึกษาและได้รับวิทยฐานะเป็น คศ. ๔เทียบกับในมหาวิทยาลัยเป็นถึงรองศาสตราจารย์

เอกสารฉบับหลังสุด ประกาศว่า ผมจะไปบรรยายพิเศษเรื่อง แนวคิดการพัฒนาโรงเรียนสุขภาวะ เพื่อสร้างเสริมให้ผู้เรียนเป็นสุขขององค์กรเป็นสุขสภาพแวดล้อมเป็นสุขครอบครัวเป็นสุขและชุมชนเป็นสุขเวลา ๑๔.๓๐ - ๑๕.๔๕

น.ผมจึงทราบว่าเราต้องการให้ผมบรรยาย

ข้อมูลในเอกสารนี้ที่ผมประทับใจมากคือ มีการเก็บข้อมูลนักเรียนในเขตพื้นที่ตั้งแต่ชั้นอนุบาล ๑ ถึง ม. ๓ จำนวน ๓๘,๓๖๘ คนพบว่า ๑๐,๙๗๑ คน (ร้อยละ ๒๙) ไม่ได้อยู่กับพ่อแม่มาทราบภายหลังว่า เก็บตาม ความต้องการของมูลนิธิยุวสถิรคุณ

ผมได้เรียนรู้จากเอกสาร ว่า สพป. ศรีสะเกษ เขต ๔ มีโรงเรียนอยู่ในสังกัด .. โรงเรียนมีนักเรียน ... คนครู ... คนผู้บริหารโรงเรียน ... คนศึกษานิเทศก์ ๑๙ คน และเรียนรู้ภายหลังว่า ระบบบริหารของเขตพื้นที่ อ่อนแอและ ศน. ทำงานจริงอยู่ไม่กี่คน

นอกจากนี้ผมยังได้รับเอกสารแผ่นพับ เป็นกระดาษ A4 พับ 3 อีก ๗ ชุดได้แก่การพัฒนา คุณภาพการศึกษา สพป. ศรีสะเกษ เขต ๔, สพป. ศรีสะเกษ เขต ๔ กับการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง, สพป. ศรีสะเกษ เขต ๔ กับการพัฒนาทักษะสำหรับผู้เรียน สู่ศตวรรษที่ ๒๑, การพัฒนาการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยตามแนวคิด มอนเตสซอรี : การศึกษาเพื่อชีวิต, ศูนย์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี ปฐมวัยโรงเรียนบ้านστα, โรงเรียนบ้านนาขวน กลุ่มโรงเรียนบึงระนาม, โรงเรียนบ้านนาขวน : การบริหารจัดการหลักสูตร ที่ไม่จัดการเรียนรู้ไว้ให้ผู้เรียน

วิจารณ์ พานิช

๒๒ ส.ค. ๕๗

[บันทึกนี้เขียนที่ GotoKnow](#) โดย [Prof. Vicharn](#)

เช้าวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๗ เราออกเดินทางจากวังชมภูรีสอร์ท เวลา ๗.๐๐ น. เดินทางไปโรงเรียน บ้านนาขวน เพื่อรับประทานอาหารเช้า และเยี่ยมชมชั้นเรียน ที่ดำเนินการเปลี่ยนจากแนวเดิมๆ มาเป็นแนว ของโรงเรียนลำปลายมาศพัฒนา ซึ่งก็คือแนว Active Learning นั่นเอง

แม้แต่เครื่องแบบนักเรียน ก็สวมเสื้อที่ตัดด้วยผ้าทอพื้นเมือง ลายผ้าขาวม้า คล้ายเครื่องแบบนักเรียน โรงเรียนลำปลายมาศพัฒนา และพิธีกรรมหน้าเสาธงในตอนเช้า ก็คล้ายคลึงกัน

ผู้อำนวยการโรงเรียน ชื่อ นายสังคม อินทร์ขาว เดิมเป็นรองผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาล ดำรงราชานุสรณ์ ย้ายมาเป็นผู้ำนวยการโรงเรียนนี้เมื่อ ๖ ปีที่แล้ว และเป็นผู้ริเริ่มเปลี่ยนแปลงรูปแบบของ การเรียนการสอน ด้วยความช่วยเหลือของโรงเรียนลำปลายมาศพัฒนา ท่านที่เป็นผู้อำนวยการ ดังนั้น โรงเรียนนี้จึงมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเรียนรู้ที่แน่นแฟ้นมาก ดำเนินการมา ๖ ปี ก่อนจะมีโครงการโรงเรียน สร้างสุขภาวะตั้ง ๕ ปี

ไปชื่นชมโรงเรียนสร้างสุขภาวะ จ. ศรีสะเกษ

เขียนโดย ศ.นพ. วิจารณ์ พานิช

วันพฤหัสบดีที่ 09 ตุลาคม 2014 เวลา 00:00 น. - แก้ไขล่าสุด วันพฤหัสบดีที่ 09 ตุลาคม 2014 เวลา 00:11 น.

โรงเรียนนี้เป็นโรงเรียนประถม สอนชั้นอนุบาล ๑, อนุบาล ๒ และประถม ๑ - ๖ มีนักเรียน ๒๐๐ คนเศษ ครู ๑๑ คน

รับประทานอาหารเช้าเสร็จ เราก็ตั้งวงคุยกัน มีประธานคณะกรรมการโรงเรียน ที่เป็นอดีต ผู้อำนวยการโรงเรียน กำนัน ผู้ปกครองเด็ก และครู เราได้รับฟังความพึงพอใจ หรือความสุขของทุกฝ่าย ที่เกี่ยวข้อง เพราะเห็นประจักษ์ด้วยตนเอง ว่ามีผลดีต่อเด็ก ทั้งในด้านการเรียน และความประพฤติ

บ้านนาขวนเป็นชุมชนที่มีฐานะปานกลางค่อนข้างจน อาชีพทำนาเป็นหลัก ตอนนี้น้ำและต้นไม้เขียวชะอุ่ม เพราะเป็นหน้าฝน

แม่ของนักเรียนที่เพิ่งเรียนจบ ป. ๖ ไปจากโรงเรียนนี้มาแล้ว ตนพอใจมาก ต่อคุณภาพการศึกษา ที่ลูกสาวได้รับ ทำให้ไปสอบเข้าโรงเรียนมัธยมในตัวอำเภอได้ และบอกว่าลูกคนโต ที่เป็นผู้ชายอายุ ๒๒ ปีแล้ว และเป็นศิษย์เก่าของโรงเรียนนี้ หากเขาได้เรียนแบบนี้ ก็น่าจะมือนาคดีดีกว่านี้ เพราะเรียนไม่จบ เชื่อว่าหากเรียนชั้นประถมแบบใหม่ ลูกชายน่าจะเรียนจบชั้นมัธยม

ครูคนหนึ่งเพิ่งย้ายมาจากโรงเรียนอื่นได้ ๑ ปี บอกว่าการสอนแบบใหม่นี้ นักเรียนจำได้แม่นยำและ นานกว่า และนักเรียนสนใจเรียนมากกว่า

สรุปได้ว่าบรรยากาศในวงประชุม เต็มไปด้วยความสุข ความภาคภูมิใจ ในรูปแบบการเรียนรู้แบบใหม่ ของโรงเรียน

หลังจากนั้น เราไปเยี่ยมชั้นเรียนที่ครูกำลังสอน ในชั้นเรียนส่วนใหญ่เด็กนั่งทำงานกับพื้นห้อง และครูก็นั่งที่พื้นห้อง ดร. ประวิตอธิบายว่า เพื่อให้เด็กรู้สึกว่านั่งเสมอกัน

เราไปเห็นการจัดห้องเรียนแบบยืดหยุ่น ห้องเรียนส่วนใหญ่เอาโต๊ะเก้าอี้นักเรียนไปรวมไว้หลังห้อง ให้มีที่ว่างให้นักเรียนนั่งล้อมวงเรียนร่วมกัน ครูไม่ได้นั่งกลางวง แต่นั่งเป็นส่วนหนึ่งของวง และตามผนัง ห้องติดผลงานของเด็ก เป็นผลงานของทีมงานเต็มไปหมด

เรามีเวลาที่นี่ไม่นานนัก เพราะต้องรีบไปเยี่ยมอีก ๒ โรงเรียน

ไปชื่นชมโรงเรียนสร้างสุขภาวะ จ. ศรีสะเกษ

เขียนโดย ศ.นพ. วิจารณ์ พานิช

วันพฤหัสบดีที่ 09 ตุลาคม 2014 เวลา 00:00 น. - แก้ไขล่าสุด วันพฤหัสบดีที่ 09 ตุลาคม 2014 เวลา 00:11 น.

วิจารณ์ พานิช

๒๘ ส.ค. ๕๗

บันทึกนี้เขียนที่ [GotoKnow](#) โดย [Prof. Vicharn Panich](#)

เท่ากับว่าเช้าวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๗ ผมไปบ้านเปี่ยนอยู่แถวชายแดนกัมพูชา ไปถึงโรงเรียนไหน ก็จะมีคนบอกว่าที่ยิ่งกันกับกัมพูชาเพราะความขัดแย้งเรื่องพรมแดน ก็แถวนี้แหละ

เรามีเวลานิดเดียวที่โรงเรียนบ้านปะทาย ที่ผู้อำนวยการสมศักดิ์ ประสาร เป็นคู่หูกับ ผอ. สังคม ของโรงเรียนบ้านนาขนวน โดย ผอ. สมศักดิ์ปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านปะทายปีนี้เป็นปีที่ ๓ โดยเรียนรู้จากโรงเรียนบ้านนาขนวน

ดังนั้น ๒ โรงเรียนแรกที่ ดร. ประวิต พาผมกับคุณเปา และคุณเอ๋ไปดู มีการปฏิรูปรูปแบบการเรียนรู้ เป็น Active Learning ก่อนโครงการโรงเรียนสุขภาวะจะเข้าไป

ที่นี่เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาล ถึงมัธยมศึกษาตอนต้น คือเป็นโรงเรียนประถมขยายโอกาส นักเรียน ๒๓๘ คน ครู ๑๗ รวมผู้อำนวยการเป็น ๑๘ คน

พอเข้าไปในชั้นเรียน เราก็ประจักษ์ว่าเป็นห้องเรียนแบบนักเรียนเรียนจากปฏิบัติการของตน เรียนร่วมกับเพื่อน หรือจะทำงานคนเดียวก็ได้ ครูทำหน้าที่ออกแบบการเรียนรู้ ขวนเด็กตั้งคำถาม แล้วให้ทำกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้

ห้องเรียนมีสภาพเป็นสตูดิโอ สำหรับนักเรียน “ทำงาน” เพื่อการเรียนรู้ของตน ที่ผนังห้องมี “ผลงาน” ของนักเรียนมากมาย เราได้เห็นวิถีกระตุ้นความสนใจการเรียนรู้ของนักเรียน ที่ครูออกแบบขึ้น

เรามีเวลาเยี่ยมชมชั้นเรียนแบบผ่านๆ เท่านั้น เพราะมีการเปลี่ยนแปลง เพิ่มไปเยี่ยมโรงเรียนแห่งที่สาม คือ โรงเรียนบ้านทุ่งยาวคำโปรย

วิจารณ์ พานิช

๒๘ ส.ค. ๕๗

[บันทึกนี้เขียนที่ GotoKnow](#) โดย [Prof. Vicharn Panich](#)

กำหนดการเดิมระบุว่าเราจะไปเยี่ยมชมเพียงสองโรงเรียน คือบ้านนาขวนกับบ้านปะทาย แต่เมื่อถึง เวลาจริง ดร. ประวิต ตัดสินใจเร่งเวลาขึ้น เพื่อถนอมโรงเรียนบ้านทุ่งยาวคำโปรยเข้าไปด้วย โดยบอกว่า จะเป็น โรงเรียนที่เพิ่งเริ่มเปลี่ยนรูปแบบการเรียนรู้ตามโครงการโรงเรียนสร้างสุขภาวะ จึงเท่ากับเพิ่งเปลี่ยนมาพิเศษ และผู้อำนวยการ กำพล เจริญรักษ์ เป็นคนหนุ่ม อ่อนอาวุโสกว่าครูส่วนใหญ่ในโรงเรียน

นักเรียน ๑๗๘ คน ครู ๑๒ คน รวมผู้อำนวยการเป็น ๑๓ ผมเพิ่งมาค้นพบที่บ้าน ว่าโรงเรียนนี้ สอนตั้งแต่ชั้นเด็กเล็ก ๓ ขวบ ถึง ม. ๖ และมีชั้น ปวช. ๑ - ๓ ด้วย

เราไปพบนวัตกรรมที่น่าชื่นชมมาก และคุณหมอยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานต์ เอาไปชมต่อไม่หยุดปาก คือทางโรงเรียนฉายาวิดิทัศน์ “โรงเรียนผู้ปกครอง” โดยให้ผู้ปกครองมาทำตัวเป็นนักเรียน ๑ วัน ลูกที่เป็นนักเรียน ทำตัวเป็น “ผู้ปกครอง” เอาอาหารจากบ้านมาส่งที่โรงเรียน ใน ๑ วันนี้ “นักเรียนจำลอง” เข้าชั้นเรียนตาม ชั้นเรียนของลูกของตน เพื่อให้ได้สัมผัสว่าลูกของตนเรียนอย่างไร เมื่อจบวันก็ให้กลับเป็นผู้ปกครอง และสะท้อนบอกว่าเห็นด้วยกับวิธีเรียนของลูกแบบนี้ไหม และมีคำแนะนำเพิ่มเติมอย่างไรบ้าง

ปรากฏว่า ผู้ปกครองสนับสนุนวิธีการเรียนแบบนี้ยิ่งยักยิ่งมาก มีผลให้ครูส่วนที่ไม่เห็นด้วยกับ วิธีสอนแบบใหม่ ต้องยอมตาม เพราะเท่ากับว่า ทางโรงเรียนปฏิรูปรูปแบบการเรียนรู้ตามความต้องการของ ผู้ปกครอง และตามความเห็นชอบของชุมชน

ผู้อำนวยการใช้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ลดแรงต่อต้านจากครูส่วนที่ไม่ต้องการการเปลี่ยนแปลง นับเป็นกุศโลบายที่เยี่ยมยอด มาก

เราไปเยี่ยมชมชั้นเรียน ป. ๕ กับอนุบาล ๒ ได้เห็นสภาพห้องเรียน และกิจกรรมการเรียนรู้ของเด็ก ที่เป็น Active Learning

ไปชื่นชมโรงเรียนสร้างสุขภาวะ จ. ศรีสะเกษ

เขียนโดย ศ.นพ. วิจารณ์ พานิช

วันพฤหัสบดีที่ 09 ตุลาคม 2014 เวลา 00:00 น. - แก้ไขล่าสุด วันพฤหัสบดีที่ 09 ตุลาคม 2014 เวลา 00:11 น.

เรากินอาหารเที่ยงที่นี่ แล้วรีบเดินทางกลับตัวอำเภอกันทรลักษณ์ ไปยังโรงเรียนอนุบาล ตำบลดงขาม อำเภอไพร่สนธิ เพื่อ AAR กับคณะผู้อำนวยการโรงเรียนในเครือข่าย จำนวน ๒๑ โรงเรียน

วิจารณ์ พานิช

๒๘ ส.ค. ๕๗

โรงแรมเซนทารา ดวงตะวัน เชียงใหม่

ช่วงบ่าย ที่โรงเรียนอนุบาลตำบลดงขาม อำเภอไพร่สนธิ เป็นการประชุม ๒ ช่วง ช่วงแรกคล้ายๆ การ AAR ในหมู่ผู้อำนวยการโรงเรียน ในเครือข่ายโรงเรียนสร้างสุขภาวะ คุณหมอยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานติ์ ไปถึงก็จัดการให้เปลี่ยนการจัดเก้าอี้ จากจัดแบบ classroom เป็นล้อมวงคุยกัน

คุณเปากับผมนัดแนะกันถอยมานั่งแถวหลังหรือวงนอก และบอกให้ผู้อำนวยการโรงเรียนนั่งวงใน โดยคุณเปามากระซิบบอกผมทีหลังว่า เพื่อนั่งสังเกตว่า ผอ. โรงเรียนมีสมาธิไหม พังคนอื่นเป็นไหม ผลปรากฏว่า ผอ. โรงเรียนกลุ่ม ๒๑ คนนี้สอบผ่าน

คนในวงการศึกษามักต้องเป็น “นักเรียนรู้” ซึ่งทักษะที่สำคัญคือ deep listening การตั้งใจฟัง และฟังอย่างลึก คนที่เก่งถึงขนาดจะ “ได้ยิน” สิ่งที่เขาไม่ได้พูด แต่เราสังเกตว่าในที่ประชุมที่มีครูร่วมประชุม ครูมักคุยกัน แทนที่จะฟัง แลกแก้อะไร คล้ายๆกับครูไม่เป็น “นักเรียนรู้” ผมขออภัยครูดี ที่ฟังเป็นด้วยนะครับ

คุณหมอยงยุทธ ทำหน้าที่ “คุณอำนวย” ของการประชุม ตั้งคำถามว่า เมื่อเช้าแต่ละท่านได้ไปเยี่ยม โรงเรียนในเครือข่าย ท่านละ ๒ โรงเรียน ได้เห็นอะไรที่ประทับใจบ้าง (นี่คือคำถาม AAR ขั้นครู) พอจะสรุปได้ว่า ไปเห็นการเปลี่ยนแปลง บรรยากาศในห้องเรียนเปลี่ยนไปจาก ๒ ปีที่แล้วมาก นักเรียนเรียนอย่างมีความสุข ครูก็มีความสุข คนในชุมชนที่เป็นพ่อแม่ผู้ปกครองก็พอใจ แต่ก็มีคำแนะนำว่า ควรเพิ่มทักษะการสอน (แบบไม่สอน) วิชาเฉพาะ และทักษะการสอนแบบ PBL

รวมทั้งไปพบปัญหาครูไม่เข้าใจกัน แต่ผมเดาว่า การมีคนนอกไปดูงาน แสดง Appreciative Inquiry และให้คำแนะนำ จะช่วยเปลี่ยนใจครูที่ยึดติดการสอนแบบเดิม และช่วยเพิ่มความมั่นใจให้แก่ครูที่เปลี่ยนมา สอนแบบ active learning

ครูวิเชียร ผอ. รร. ลำปลายมาศพัฒนา ตันตำรับโรงเรียนแบบใหม่ บอกว่าไม่ได้ไปเยี่ยมมานาน ไปเห็นแล้วแปลกใจ ว่าครูสามารถเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนได้ถึงเพียงนั้น

วิธีการจัดการเรียนการสอนแบบใหม่ ทำให้ผู้ปกครองจิตอาสาสมัครเข้ามาทำประโยชน์ให้แก่โรงเรียน และผมว่าเป็นการเปิดพื้นที่ให้ชุมชนเข้าไปมีส่วนสนับสนุนการเรียนรู้ในโรงเรียน แตกต่างจากโรงเรียนแบบเก่า

คุณหมอยุทธบอกว่า นี่คือการปฏิรูปการศึกษาที่เกิดขึ้นในจังหวัดที่ยากจนที่สุด จังหวัดหนึ่ง และเกิดขึ้นในเขต ๔ ซึ่งเป็นเขตห่างไกล อยู่ชายแดน แต่ได้พิสูจน์ให้เห็นว่าการปฏิรูประบบ การเรียนรู้ ให้เป็น 21st Century Learning เกิดขึ้นได้จริงๆ ในระบบการศึกษาไทย หากมีการจัดการอย่างถูกต้อง

ท่านให้คำแนะนำในเชิงปฏิบัติที่มีประโยชน์หลายอย่าง เช่น ต้องให้ครูอยู่กับเด็ก ในช่วงที่มีคนมาดูงาน อย่าออกจากห้องเรียนไปต้อนรับหรืออธิบายให้แก่ผู้มาดูงาน คือต้องมีวิธีปฏิบัติไม่ให้นักมาดูงานทำให้นักเรียน เสียประโยชน์

ควรเคารพผลงานของเด็กทุกคน เอามาติดในห้องทุกผลงาน ไม่ใช่เลือกเฉพาะผลงานเด่น ถึงตรงนี้ผมนึกในใจว่า ต้องเลือกผลงานเด่นด้วย สำหรับให้นักเรียนทำความเข้าใจว่า ผลงานที่มีคุณภาพ เป็นอย่างไร ถือเป็นการเรียนรู้ที่สำคัญอย่างหนึ่ง

คุณหมอยุทธชวนทำทั้งจังหวัด ซึ่งผมเห็นด้วยอย่างยิ่ง

ผมถูกขยับขยายให้พูด ทั้งๆ ที่พยายามหลีกเลี่ยง เพราะอยากฟังมากกว่า ผมบอกว่า อุดมการณ์ของการศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑ คือ เพื่อสร้างผู้นำ ไม่ใช่สร้างผู้ตาม อย่างที่ทำกันอยู่ในระบบการศึกษาไทยในภาพใหญ่ขณะนี้

สร้างผู้ตาม เพราะสอนให้เชื่อความรู้สำเร็จรูป ที่รับถ่ายทอดจากครูหรือตำรา

เราต้องสร้างผู้นำโดยจัดการเรียนแบบฝึกให้เด็กเชื่อตัวเอง เชื่อผัสสะของตนเอง ฝึกตีความผัสสะของตนเอง ในการเรียนแบบ active learning โดยครูต้องมีทักษะในห้องเรียนแบบใหม่ ซึ่งผมได้มาเห็นว่าครูในโรงเรียน ๓ แห่งที่ผมไปเยี่ยมชื่นชม กำลังพัฒนาตนเองอย่างขมักเขม้น และขอยืนยันว่าเดินมาถูกทาง

แต่ทางข้างหน้ายังอีกยาวไกล หรือกล่าวได้ว่าไม่สิ้นสุด คือครูต้องเรียนรู้ทักษะในห้องเรียน และปรับปรุงวิธีการจัดการเรียนการสอนตลอดไป ขอให้กำลังใจให้ครูและผู้อำนวยการโรงเรียนเดิน ตามเส้นทางนี้ แม้โครงการโรงเรียนสร้างสุขจะจบสิ้นไป

ผมขออนุญาตที่ประชุมถามคำถาม ว่าสมมติว่าผมเป็นเทวดาที่บันดาลสิ่งดีที่ ผอ. ต้องการได้คนละ ๑ อย่าง เพื่อเป็นพลังเสริมให้คุณภาพการศึกษาในโรงเรียนที่ท่านดูแลอยู่ดียิ่งขึ้น ท่านจะขออะไร คำขอเหล่านี้ สะท้อนปณิธานความมุ่งมั่นในการทำงานปฏิรูปการเรียนรู้ในโรงเรียน และน่ายินดีมาก ที่คำขอที่มีความถี่สูงสุดคือความเป็นอิสระในการตัดสินใจ ในการดำเนินการพัฒนาคุณภาพผมสัมผัสฤทธิ์ในการเรียนรู้ของนักเรียน

ผมหวังว่าเสียงสะท้อนของผู้บริหารโรงเรียนเหล่านี้จะได้ยินไปถึง สพฐ. และกระทรวงศึกษาธิการ

วิจารย์ พานิช

๓๐ ส.ค. ๕๗

[บันทึกนี้เขียนที่ GotoKnow](#) โดย [Prof. Vicharn Panich](#)

ต้องการชมภาพประกอบอย่างสมบูรณ์ สามารถกด link :

<https://www.gotoknow.org/posts/577676>

<https://www.gotoknow.org/posts/577820>

<https://www.gotoknow.org/posts/578113>

<https://www.gotoknow.org/posts/578283>

ไปชื่นชมโรงเรียนสร้างสุขภาวะ จ. ศรีสะเกษ

เขียนโดย ศ.นพ วิจารย์ พานิช

วันพฤหัสบดีที่ 09 ตุลาคม 2014 เวลา 00:00 น. - แก้ไขล่าสุด วันพฤหัสบดีที่ 09 ตุลาคม 2014 เวลา 00:11 น.
